

כף הסידים אשר החזקתי בידי

לא ירוע אם הצייר אהרון שאל שור (1864-1945) הזכיר
שכתב בנויהם. צוותם הבינו משתאים ואלו מונחים שווים
שנינו צוותם הבינו משתאים ואלו מונחים שווים תחילה
שכתב בנויהם.

את תיאורו המרגש של ויצמן על ההשתנות הקובסית שער כר נוף ירושלים בשעת טקס הנחת אבן הפינה. על קו מעלה מיטתו של ויצמן תלוי צייר של שור המתעד את אבני הפינה, מהויה מקבילה חוותית לתייאור של ויצמן. שור והגיא לארץ ישראל בשנת 1913 והוא חווון ביד בריסק למד בבלגיה, הוא נהג לצאת אל מחוץ לעיר ולתடע בצייריו את הר היורה ומוראות של ים המלח מנוקרות צפיה הגבואה ביישולים. רדי יהוד, במישור המשני, בצדior של שור, שטופים באור צהבהב של השמש השוקעת, האצללים השפוכים עליהם שעשים בגונים סגולגים בעודם של הר מואב שברקע מושפע, בחולות סגולגים, כפי שהם נראים במצבות בעת שקייעת המשמש. בקרמת הצייר הנציחה שור את גל אבני הפינה מואר אף הוא בגוניeskuiyah.

אל מול שורה של עצי ברוש. אך שור בחר לצייר עץ ברוש נודד; יש להניחס כי כוונתו הייתה לרמוו בציור ל"ברוש הרצל", העץ שנטע המנהיג הציוני בשעה שביקר במצרים מסמג'דור מסעו לאירן ישראל. "ברוש הרצל" היה לאייקון נזionario נפוץ שתועד על חפציו אמנות ומצוות שנוצרו "בצלאל". כך רמו והצייר כי הקמת האוניברסיטה מבטאת את הגשامت החזונה של הצל. וזמן אהב את הצל והוא תלוי, מאז 1947 מעל מיטתו בחדר המיתות שלו.

שלושם שנה לאחר טקס הנחת אבן הפינה ליום של "זיכרונות לבית דוד". צורת המכל הוכירה לי

ננתנות במקביל מתקת, נשלפות החוצה ומגוללת חור
נימה באמצעות סיבוב גליל מתחתית המכל. כשלפלפי
התמגילה החוצה גילית כי אינה כל מגילות אסורה.
במעםם שקס הנחת אבן הפינה העניקו המשתפים
נתנה מהויה אישית לחיים וזמן: מגילה כתובה על קלף
אנכטבה וועטרה בידי שמואל בן דוד (1884-1927), מורה
”בצלאל”, ובזה שיר הל לויצמן. הטקסט עירוך בהבחש
मמדות מלכניות ממוסגרות בעיטור דמות גבר לבז'יקן
אהוז וחרב בקדמת גופו. הטקסט מספר על מעשיו הדගלים
ולויצמן, מוכיר במרומו את הצדקה בלפוף ואת מלחתמת

ב' אוזן חנוך/אות שבסוג זה
וחיים ויצמן ברוחבות שמורה עד
היום כף הסידים שביה ירה את
אבן הפינה לאוניברסיטה העברית
לפני מאה שנה

בבית נֶה וחיים ויצמן ברכובות (קטלוג בכתבם, 2019) נתקלתי בחפצים המאוחסנים ב"ארון הנפלאות", כפי שמכונה אחד מאגפי גןוז הבית. שלושה החפצים באוסף הבית, שטרם נחשפו לקהל, מס' פרים טיפוף מתרך על קשוו של חיים ויצמן בהקמת האוניברסיטה העברית בירושלים, שהשנה מלאו מאה שנים להנחת אבן הפינה שלה.

החפץ הראשון שנבו נתקלתי היה קופסת עץ מודדת שבתוכה, על מצע קטיפה כחולה, מנוחת קופס בנסיבות עשויה כסף ועליה חרוט הכתוב: "בכף סיידים ז' השתמשו בה" נחתה אבן הפינה לאוניברסיטה העברית בירושלים ביום ט"ז מנח' אב, תרע"ח". בטקס הנחת אבן הפינה בט"ז באב התהרע"ח (24 ביולי 1918) הוגשה לו "כף סיידים" שכבה הניה את המלט המחבר את שתים-עשרה אבני הפינה. ארבעה וחודשים לאחר הטקס הופיע תיארו בעיתון "הצפירה":

"זמתקלה... שרה את המומoor מון המצר" עד הפסוק הבא

מאסוו והובנים" [תחלים קיה...]. כאשר הגיע המשקלה אל כתוב זה, ירד הпроפסור וויצמן אל החדרה, מקום היסטור, דראש הוועדה... מר מרדכי בן החל הכהן הגיע להпроפסור וויצמן כקיס"דים עשי' בסק' בת' המלוכה של 'בנלאל' צעלוין בחותכת: 'בק' סיידים זו השתמשו בהנחת אבן הפוי הנה לאוניברסיטה העברית בירושלים ביום ט' מנחם אב תרנ"ה', הבנאים הרימו את אבן הראושנה... מר וויצמן מילא את הכהן סיד והגינה את האבן על מקומה, ואחריו כן חתחם על מגילה, כתובה על קלף.... בתום הנחת כל האב' נשים קראו לראש הוועדה את המגיל'ה בקול רם. אחור כך שמו אותה בתוך שופורת אבן והпроפסור וויצמן כיסה אותה סיד ובן החל האבן וראשת. אחרי שם המגיל'ה נשא מר וויצמן את נאומו ("הצפירה", 17.10.1918).

האפיקון הסמלי של "ק' סיידים" הוזכר לאשונה בספר של אברהם שלום פרידברג (1839-1912) "זיכרונות לבי"ת

מת אמר ויצמן בהר הצופים לפני 100

Hebrew University, while trying to maintain the highest scientific level, must in the same

של "חרבות"

זה א' מושך או א' שאל' קטעים מכתביו של חיים ויצמן בטקס הנחת אבני הפינה לאוניברסיטה העברית שנערך בהר הצופים בט"ו באב תרע"ה, 24 ביולי 1918. הרשפלה מאפיין את הנאום כ"מרשים" ועומד על "דרך התנסחותו הרעננה [של ויצמן], שעם כל מליציותו אינה מאבדת את טעם הבינה האישית ואצלות הסגנון".

אכן, נאומו זה של ויצמן הוא אחד הטקסטים המ"ז והיריים, אף כי יותר נשכחים, בתולדות הציונות. ואולם, המשפטים הנמליצים שהרישפלד הביאם לא נאמרו על ידי ויצמן, שנשא את דבריו על תורת האנגליה; הם לקווים מן הרגשות העברי שהיכן ד"ר יוסט טורוב, מישראל בית המדרש לモרות ביפו, ושוחקרא במסיבה לכבודו של ויצמן שנערכה يوم לאחר הטקס.

השווואה בין נאומו של ויצמן לבין תרגומו העברי הושפת שמשלב היגיון אך בהיר והומר במליצות שמשי מעתון לא תמיד נהירה. לדוגמה, כשויצמן עמד על הייחור שבנהנת אבני הפינה תוך כדי המלחמה ובמי' Great Britain, aided by her great Allies, טורוב מתרגם: "בריטניה הגדולה, בע' ו' מחמשות ריבורה גודולות", בשוויינצ'ון ורבץ: